

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa

Jansen, Leonard

Coloniæ Agrippinæ, 1725

Casus XLIII. De Restitutione ex stupro & adulterio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39911

lulunt DD. ut Confessarius homicidæ imponat opera spiritualia, preces, sacrificia, eleemosynas per

aliquot annos applicanda animæ occisi, sive ad hæc ex iustitia obligetur, sive ex sola charitate.

CASUS XLIII.

De Restitutione ex stupro & adulterio.

Y Sander vi metu, mendacibus promissis, importunis precibus seduxit Wagiam. Queritur 1. An teneatur eam ducere, vel sufficiat dotare. Item an teneatur ad totam dotem. 2. Quid si res manserit occulta, vel tandem per ipsum stupratorem pro palata. 3. Quid si stuprator ipsam ducere velit, sed ipsa nolit, an teneatur adhuc dotare. 4. Quid si dotare non possit, an teneatur ducere. 5. Quid si existat in voto vel impedimento. 6. Quid si destorata invito patre ipsi omnium remittat. 7. Quid si ipsa per solos tactus & oscula infamata sit. 8. Quid si liberè vel ex metu reverentiali in copulam consensit, & obinde pater cogatur ejus dotem augere. 9. Quid si nata sit proles & proculus neget se esse patrem, aut neget eam fuisse virginem, vel probet plures cum eadem habuisse. 10. Quid si sub vera vel ficta spe matrimonii destoravit. 11. Quid si ipsa vel ipse existat in voto. 12. An teneatur dotare si non possit obtinere dispensationem, vel ipse sit longè nobilior vel ditior. 13. 14. Quid si ipsa

se sinxit virginem, vel saltem ipse credidit esse talem, vel dubitavit. 15. Quid si ex post fornicata est cum alio. 16. Quid si parentes nolint, ut destoratorum ducat, eò quòd sit minus dives. 17. Quid si ex matrimonio timeantur scandala, discordia. 18. Casus appertinens: De restitutione ex adulterio. Idem Sander dicitur suscepisse prolem ex aliena conjugè. Queritur, quis teneatur prolem alere aliæque damna compensare. 19. Quid si adultera non habeat bona propria. 20. Quid si restitutio fieri non possit sine manifestatione adulterii. 21. An filius teneatur credere matri asserenti ipsum esse spurium. 22. Quid si mater sit prostituta fama, vel tantum debeat se infamare apud filium. 23. Quid si mater filiis dicat: unus ex vobis est spurius, & filii nolint ut spurius nominetur, an mater sit libera. 24. Quid in dubio, an proles sit adultera. 25. Quid si proles certò sit adultera, sed dubitetur, quis ex pluribus adulteris sit pater. 26. Quid si mater prolem exponat ab aliis alendam.

Suppositis iis quæ dixi Cas. 11. à n.

- nulla facta est injuria, & ipsa juri suo cedere potest, cum ei liberum sit à nuptiis abstinere. *Pirb. numer. 52. Lanterbach. Carpzov. apud Leuren. l. 5. q. 294.* quæ dicta sunt de iniquo stupratore, etiam intellige de eo, qui quidem puellam non corruptit, sed vi, metu, fraude aut fictâ matrimonii spe induxit ad oscula, tactus, vel familiaritatem, ex quibus infamata pati nubere non potest, secus si absque vi vel fraude in hæc consensit.
8. *¶ II. Si puella absque vi vel fraude solis blanditiis, donis aut importunis precibus persuasa in copulam consensit, deflorator eam nec ducere nec dotare tenetur. Less. Vasq. Lug. l. 6. Haun. to. 6. tr. 2. numer. 591.* quia dona & preces nequidem secundum quid actum faciunt involuntarium; liberè autem consentienti nulla facta est injuria, neque ejus parentibus, quia non hi sed ipsa quoad ejusmodi usum est corporis domina; *nec obstat*, quòd obinde pater dotem augere debeat, ut possit filiam in matrimonio æquè bono collocare; nam ad hoc non tenetur, & si sponte id facit damnum volens patitur; sicut ergo filia consentiendò in stuprum non peccavit contra justitiam, sic nec stuprator, qui tamen obligatur prolem si quæ nata est alere, *c. 5. de eo qui duxit*; imò in foro externo cogitur defloratam etsi liberè consensit dotare, vel eidem aut ejus parentibus mulctam solvere; & si neget
- 9.

eam fuisse virginem, aut se non esse patrem proles, ipsi incumbit probatio; nam hoc ipso quòd convictus vel confessus fuerit de copula, præsumitur pater, nisi monstrare possit alium; quod si plures cum eadem copulam habuerint, recurritur ad circumstantias, cui nimirum vel tempus partus vel physiognomia magis respondeat, quin & favore proles ne defectu alimentorum intereat juramento mulieris creditur, *Engel n. 26.* si virgo consensit quidem in copulam, sed præ verecundia causa non fuerit contradicere; eò quòd rogans sit herus, Dominus, patronus aut vir magnæ auctoritatis, deflorator adhuc tenetur eam ducere, nisi sit conditionis valde imparis, tunc enim sufficet eam dotare, quia non liberè sed ex metu reverentiali consensit *Vasq. Molin. Gonzales. Leuren. l. 6. Reiffenst. n. 75.*

*¶ III. Qui sub spe vel promissione matrimonii foemina ad copulam induxit, per se loquendo tenetur eam ducere, nec satisfacit offerendo pecuniam, nisi foemina ultro consentiat. Ratio est, quia promissio fuit de danda ipsa persona & post concessum corporis sui usum foemina in ipsam personam jus acquisivit, ergo invita cogi non potest ad acceptandam loco personæ pecuniam; sicut si ex contractu vel delicto deberetur vestis, cogi non posset ad acceptandum loco ejus æquivalens: *nec obstat*, quòd forsan fictè promiserit, nam fictè promittendo*

injuriōse subtraxit consensum quem altera pars posuit & insuper corpus suum tradidit, ergo cum possit restituere ponendo consensum & eandem ducendo, ad hoc tenebitur. *S. Th. in 4. D. 48. a. 2. ad 3. Sanch. de mat. l. 1. d. 10. num. 3. Engel, Pirhing. num. 56. Reiffenst. num. 115.* Nec potest ingredi religionem, licet eandem vel etiam castitatem ante vel post eam promissionem voluisset, quia deflorando puellam sub spe matrimonii renuntiavit statui perfectiori, & votum solum obligat ex virtute Religionis, promissio verò defloratæ servari debet ex justitia, in concursu autem utriusque obligationis prævalet obligatio justitiæ, ut si vestem ex voto debeas pauperibus eandemque ex contractu vel delicto debeas alteri, prius huic quam pauperibus præstanda est. *Lugo à num. 43. Sporer nu. 601. Lenr. qu. 295. Dices cum Ledesma, Perez, Schmalzgr. l. 4. t. 1. nu. 32.* Talis non tenetur vi promissionis, quia hæc supponitur esse invalida, neque ratione damni causati, quia hoc per dotem vel aliter refarcire potest. *q.* Tenetur ratione consensûs injustè subtracti quem tenetur renovare, sicut qui subtraxit equum non satisfacit offerendo pecuniam, sed debet dare ipsum equum; *cum aliud pro alio invito creditoris solvi non possit L. 2. §. mulier ff. de rebus creditis.* Dixi, *per se loquendo*, nam deflorator à ducenda deflorata variis

ex causis excusari potest: ut 1. Si habeat votum vel impedimentum indispensabile, v. g. sacros Ordines, professionem Religiosam, aliud matrimonium &c. tenetur tamen defloratam tunc dotare, si ipsa impedimentum ignoraverit quia fraudulenter eam corrupit, secus si ipsa fuerit conscia impedimenti indispensable, tunc enim censetur voluisse decipi; si votum vel impedimentum sit dispensabile & adsit causa dispensandi, deflorans sub promissione matrimonii probabilius tenetur defloratam ducere, vel enim ipsa fuit conscia voti aut impedimenti, & tunc prudenter credere potuit, quòd deflorator promittendo matrimonium se se obligaret ad petendam dispensationem, qui enim se obligat ad finem, hoc ipso se obligat ad media necessaria, & sub ea conditione dedit copiam sui corporis, non natura, si scivisset se relinquendam: vel non fuit conscia impedimenti, & tunc deflorator non tantum tenetur vi promissionis, sed & ex fraudulenta damnificatione: *Si dicas 1.* Promissio matrimonii supposito voto est de materia illicita, & per consequens nulla. *2.* Si deflorata fuit conscia voti, voluit decipi, ergo ad nihil obligatur deflorator: ita probabiliter *Diana. Laym. q. N. utrumque ass.* Nam promissio non est de contrahendo matrimonio simpliciter, sed sub conditione impetrandæ dispensationis, quod utique

licitum est, nec fœmina conscia impedimenti voluit decipi quia prudenter credidit perendam fore dispensationem. 2. Si deflorator sit longè excellentioris statûs vel conditionis, v. g. vir illustris, nobilis, officio vel dignitate conspicuus, cum ipsa sit ancilla, rustici vel opificis filia, non tenetur eam ducere, etiamsi fictâ promissione eam deceperit, quia damnificator injustus non tenetur cum tam inæquali detrimento; imò nec tenetur eam dotare, si ipsa ob verborum ambiguitatem & inconstantiam vel ob notitiam inæqualitatis fictionem facillè advertere potuerit, quia tunc volens decepta est, *Sanch. n. 5. d. 10. Pirh. à num. 57.* Secus si ipsa inæqualitatis fuit ignara, aut ipse seriò promissit, vel saltem ob sincerationes credebatur non obstante dispari conditione matrimonium seriò promittere, tunc enim tenetur eam ducere vel dotare, quia quantum in se est statui excellentiori renunciavit, & ipsa ex parte suâ contractum onerosum implevit, ergo & ipse tenetur eum implere. *Navar. Vasq. Less. Laym. Reiffenst. n. 123. contr. Sanch. Pirh. num. 57.* 3. Excusatur, si deflorata etiam deflorantem deceperit fingendo se virginem, divitem, nobilem, &c. si ipsa se talem non finxit sed ipse errore deceptus credidit esse virginem, & ideo matrimonium seriò promissit, adhuc in foro conscientie non erit obligatus eam ducere,

quia defloratio sponsæ ab alio sive ante sive post promissionem facta est sufficiens causa dissolvendi sponsalia; si tamen fictâ promissione copulam extorsit & difficultas ad nuptias inde secuta sit, tenetur dare aliquid, etsi non tantum quantum si fuisset virgo. *Less. Sanch. n. 11. Dicast. hic numer. 144.* imò si dubitans vel sciens esse corruptam, matrimonium ei pro usu corporis promissit, eam ducere tenetur. 4. Excusatur si mulier postea fornicetur cum alio, quia hoc ipso renuntiat suo juri. 5. Ad nihil tenetur deflorator, si deflorata vel ejus parentes nolint consentire in matrimonium cum defloratore; quia hic solum matrimonium promissit & nihil aliud, ergo si hoc præstare velit, sed non possit, est liber. *Sanch. num. 15. nec obstat,* quòd forsan fictè promiserit, quia tunc tantum tenetur renovare consensum, quam per fictionem subtraxit; hic autem consensus nihil prodest defloratæ, si defloratorem ducere nolit, sicut si pro copula fictè promississet centum aureos, solum tenetur dare hos aureos & si ipsa eos acceptare nolit, non tenetur eam ducere vel plus dare, nisi finxerint se esse conditionis notabiliter melioris quàm est, tunc enim ob iniquam deceptionem tenebitur eam dotare. 6. Si ex tali matrimonio timeantur gravia scandala, odia, vel similia mala, non tenetur defloratam ducere, neque dotare, nisi vi, fraude

fraude aut fictâ spe matrimonii copulam obtinisset, tunc enim teneretur non ad matrimonium, quod ob scandala & odium inire non potest, sed ad damna, ex defloratione orta, quia hæc injustè causavit; si verò matrimonium seriò promissit ad nihil teneretur, non ad matrimonium, quia ab illo justè excusatur, neque ad damna quia horum non est causa injusta. Si deflorator fictâ quidem promissione eam decepit; sed ipsa similiter eum decepit, vel fornicando cum alio est causa, quòd deflorator non teneatur stare promisso, nec eam ducere nec dotare teneretur. *Sanch. num. 11. Reifensl. num. 133.*

18. QUÆR. II. Quæ sit obligatio adulteri & adulteræ?

1. Pars innocens non tantùm potest in foro externo agere ad divortium perpetuum & amissionem dotis vel donationem propter nuptias, ut pater ex *l. 4. decret. tit. de divorciis*, sed etiam in foro conscientie tenentur adulteri per se loquendo compensare omnia damna marito vel legitimis prolibus inde secuta: ut si ex adulterio proles sit nata, tenetur eam primo triennio alere adultera, ex post solus adulter; si verò proles adulterina inter legitimas sit educata, dotata, ad hæreditatem admissa, &c. tenetur uterque adulter in defectu alterius in solidum satisfacere, marito pro alimentatione & dotatione, filiis legitimis pro dimi-

nutione hæreditatis, pro majoratu, fideicommissò, aliisque privilegiis debitis soli primogenito aut aliis filiis legitimis, ex errore autem collatis filio adulterino, & quidem uxor adultera restituere debet ex bonis paraphernalibus aliisque propriis, tantundem relinquendo, donando vel legando marito aut prolibus legitimis, vel si non habet bona propria, compensare debet exactiore diligentia & parsimonia, sibi attento statu quid subtrahendo de minùs necessariis, aut si nec hoc sufficiat tenebitur quantum potest spurio, modò ad hoc idoneus sit, persuadere, ut relictâ hæreditate amplectatur statum Ecclesiasticum vel Religiosum. *Dixi per se loquendo*, nam sicut alii, ita & adulteri ex pluribus causis à restitutione excusari possunt: 1. Ob inopiam & defectum mediorem. 2. Si restitutio fieri non possit, quin mater cum sua vel gravi prolis infamia aut vitæ discordiarumque periculo crimen occultum manifestet. *Scotus in 4. dist. 44. Laym. l. 3. t. 3. p. 3. c. 14.* & manifestè colligitur ex *c. officii de penit. & remis.* ubi dicitur, quòd mulieri non sit *deneganda penitentia, quæ ob similem timorem, prolem ex adulterio conceptam, non vult marito fateri*: Ratio est, quia tunc adest impotentia moralis, & non est obligatio restituendi temporalia cum gravi jactura in bonis altioris ordinis, uti hic cum periculis famæ & vitæ: accedit quòd ejusmodi criminis revelatio sit ple-

19.

20.

- plerumque inutilis, quia filius est in possessione legitimitatis nec in conscientia quidem cum tanto sui præjudicio tenetur credere matri etiam juranti se ex adulterio conceptam, nisi ipsa id per idoneos testes & talia indicia probet, quæ etiam in foro externo sufficerent ad pronunciandum filium esse illegitimum, quia forum externum quamdiu non scitur inniti præsumptioni falsæ etiam in conscientiam locum habet, & certè si motiva non sufficiant, ut Judex justè excludat filium à possessione filiationis legitimæ, quomodo sufficerent ut filius se suo judicio excludat, maximè cum ipsa mater errare, aut ex maligno in hunc & nimio affectu in alios filios id asserere possit. *Suar. Bonac. Vasq. Molina t. 3. d. 101. Lug. d. 13. nu. 62.*
21. *Sporer. n. 555.* Si tamen adultera sit mulier prostituta famæ, aut tantum apud unum vel alterum virum taciturnum vel solum filium deberet crimen suum manifestare, ad hoc tenetur si agatur de damno valde notabili & spes sit quòd filius spurcius alijs fratribus sit satisfactorius, quia hæc infamatio non est tanta, quin eam mater pro reparando ingenti damno subire debeat; imò si filius Regiæ primogenitus foret spurcius simul & hæreticus, vel aliter Reip. gravissimè nociturus, obligaretur etiam cum periculo vitæ id revelare, modò fructus inde prudenter sperari posset; *Sylvius q. 62. a. 6. q. 7. Croix. l. 3. n. 332. 3.*
22. Excusantur si maritus & filii legitimi prudenter præsumantur damna remittere, eò quòd ex matris vel mutuo amore malint alium habere coheredem, quàm crimen cum infamia matris & familiæ detegi, ut non rarò contingit: *sed quid, si mater suis filiis dicat: unus ex vobis est spurcius, filii autem nolint ut nominetur, an mater tunc erit libera? &c.* Si hoc faciant quia singuli sibi timent, mater non est libera, quia filii legitimi timore injusto coacti remittunt, cum tamen ipsi nullum verè periculum habeant illegitimitatis, sed solum metuant propter modum illum quo mater illos vult cogere ad remittendum; secus si id faciant ex amore erga matrem vel erga se invicem etiam remissuri, quamvis scirent quis esset illegitimus, *Covarruv. Lugo. n. 42. 4.* Si mater ob vicinitatem copulæ cum marito & adultero habitæ dubitet, an ex marito vel adultero conceperit, ad nihil tenentur adulteri, etiam si maritus nullas antea proles ex uxore genuerat, aut uxor putet se ex adulterio concepisse, quia mulier in hoc errare potest, & in dubio præsumitur in favorem matrimonii & proles, quæ est in possessione honestatis. *Scor. Salon. 2. 2. q. 62. a. 6. Gobat in Theol. jurid. mor. c. 28. n. 86. Lugo n. 17.* Si certum sit prolem esse adulterinam, sed sciri non possit, quis ex pluribus adulteris, quos mulier circa idem tempus admisit, sit pater proles, adultera tenetur mediam partem portionis hæreditariæ legitimis prolibus sub-
- 24.

substracta compensare, aliam medietatem una cum alimentis post triennium causatis tenentur adulteri; quia certum est unum ex iis esse Patrem, & est æquale dubium de singulis; ergo etiam singuli in defectu aliorum tenentur restituere; *nec obstat*, quòd aliàs in dubio, an quis damni causa sit, ad nihil teneatur: nam hic singuli sunt causa istius incertitudinis, quæ impedit, quò minus restitutio ab uno determinato exigi possit, & singuli volendo copulam in totum damnum consenserunt. *Rebel. l. 3. q. 10. Dicast. n. 159. Croix n. 337. contra Gobat. c. 27. n. 48. Karachue & alios. Si dicar,* sola mater admittendo plures circa idem tempus est causa dubii, & causa quòd ab uno determinato Restitutio exigi non possit, & singuli de aliorum

conubitu fortè non sciverunt, ergo sola mater tenetur ad totum damnum. *R. N. aff.* singuli quantum est in se sunt causa totius damni, etiam si alter de altero non sciat, sicut si plures eodem tempore explodant in Petrum, vel ignem in ejus tectum injiciant, singuli sunt causa homicidii & incendii, etsi non constet ex cujus actione damnum secutum sit. *s.* Quid si adulteri prolem exponant ab aliis alendam? Id per se loquendo non licere, si tamen defectu medicorum vel metu infamiae prolem alere non possint, licitè deponent ad domum communem orphanorum, quia illum in finem ejusmodi domus communiter fundantur, nisi aliunde constet fundatas esse pro certâ tantum natione vel civitate,

CASUS XLIV.

De Restitutione famæ & honoris.

Xarus, super restitutione famæ anxius querit 1. An fama restitui debeat? 2. An filius obligetur pro parente, an heredibus læsi? 3. Quid si graviter infamavit cum levi vel nullâ culpâ? 4. Quid si infamantia dixit de Petro, audientes autem intellexerint de Paulo? 5. An sufficiat infamatum laudare in alia materia? 6. An debeat dicere se esse mentium, an jurare, adhibere testes, an revocare cum periculo vitæ vel famæ? 7. An apud auditores

R. D. Jansen Pars. I.

mediatos? 8. Quid debeat pro honore læso. 9. Quid si ex detractioe damnæ realia sint secuta, aut etiam mors. 10. Quid si infamia sit oblivioni data, vel fama recuperata. 11. Quid si crimen ex post fiat publicum. 12. An fama compensari debeat per pecuniam. 13. Quid si læsus revocationem remitteret, si rogaretur. 14. Quid si reciprocè se infamarint. 15. An per modum defensionis liceat occultum alterius crimen manifestare. 16. An falsum affingere. Pro resolut.

Kk

QUÆR.